

מסורת הש"ס

(א) גליל סי' (ב) (חולין טז)
(ג) מטהרין ג' (ד) מטהרין
מה' ושי' ועו"ש ז"ל רבי
אמר דבר נהר ארבע'

תורה אור השלם

1. ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מדרים יאכלוהו: שבות יב ה
2. אל האכלו משנתו בא ובשל מבשל בקים כי אם צלי אש ראשו על ברצו ועל קרבו: שבות יב ט
3. או קשר כי ידעה בערו מכות אש ודוקה מותי המכה בחרה לבנה אדומתה או לבנה ויקרא יג כר
4. ובה איש בתי כי החל לטות את אביו היא מזהלת באש חשדך: ויקרא כא ט
5. לא חקק ולא חטר את בני עמך ויזהרת לרצח במוך אנ' י: ויקרא יט יח
6. ודוויא את כל הפיר אל מחרץ למחצה אל קקוב קטור אל שפך הדשן ושפך אותו על עצים כמוך על שפך הדשן וישרף: ויקרא יב ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לארבע זמירות וירוחקין ניב נראה לפעניו דהאי לשנא דרשי' לנחין ק"ל מפרשין ודיק' דהאי דרב נחמן כהני גבי' לאסוקי זמורי וירוחקין חמיות ממעטין להו מני' וירוחקין מדרב נחמן: (ב) ריש' ד"ה וגרפו וכו' קמי' כפיטא ניב כפרך כל שנה דף כ"ו ע"כ:

מוסף רש"י

בקליפוי ערלה. קליפי לוחים וזמנים שפך הם ככלל פרי ואסורין משום ערלה ושי' כו'. בגמלה פסח שלם ככס (חולין טז) ח. ברמץ. אפר יס וכן שמו כגשן עברי' (שם: שם: כגשן) מין פרי ואסורין איתו כמין סיד (שם:)

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

לקיטת דפירא. איגדו"ר. טעם הפרי עומד בו שלא הוליא ממנו כלום ולע"פ שהושג מצולו ונתקלקל טעמו מוליא דם שכתו בקרבו: **הכל ליטא לקיטת דפירא בעיניה.** שכלנו זלי הראשון: מנוקבת. עשיה כבריחים ענין שלנו ויש הלל גדול בין בריה לבריח ונתן השפוד לרובו וכל העלה נללה בארץ

כסין שני בריחים שאין צדו נוגע נכרול: **לדברי האומר.** נפרק כל שעה (ולעיל טו:) רבי אומר הפת אסורה: **מסו.** הכל אין שנה עמיס צפת: **זלי אש.** קרינא ביה וגבי עלי אסורא מיהא יתמר דהתם לא כתיב מיעוטא: **אאש קפיד רחמנא.** וחס התנור מולדת אש הוא ואס תמן בו נגד שרף ונעשה פסס ואש: **פסכו.** לפסח ולא הכדיל אלא חמכו בשנים ושלשה מקומות להמר ללייתו. **אינקרינ"ר** נע"ל: **כרמץ.** אפר רוחת: **גפסיס.** מין סיד הוא: **מניין.** שידון משום מכוה ולא משום שחין. ואף על פי שמכיה ושחין שדון ציומאחין נפקא מינה דחזי גריס מכה מכוה מחמת אור וחזי גריס מכה שחין שהוא לקות חוס אחר שלא היה מחמת האור אין מנטרין. **הכלל שחטין (חולין טז.)** מפרש: **פחילה של אכר.** מתיבו וזוקו לתון פיה: **שרף.** כל מיני שריפה משמע מדלג כתיב באש ונשחוק: **וכ"ש אש.** לשון קיטת הוא: **כני אהרן שריפס נשמה וגוף קיים.** הוא כמטהרין (דף נב:) כמין ב' חוטין של אש נכנסין לתן צמטעמיהו: **חמי אסור.** רוחחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: **גזירה שוה.** מנני אהרן למה לי חיפוק מהכא דלא מקפסין חבילי זמורות דהא ברור ליה מיתה פיה בעינן: **אי לא גזירה שוה** הוה **אמינא.** על כרמץ אש ממש כגון להקוף חבילי זמורות בעינן דאילו שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה אכרעה. ולי משום דרב נחמן דבעינן מיתה יפה היא נפיש לה חביליט טובא רבו לה היסק גדול שחמות מהר: **קא משמע לן.** גזירה שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא ויכין דשריפה היא אהי דרב נחמן לאסוקי זמורות וירוחקין (א) **אלא כשאש למה לי.** כיון דסופיטו לרבות כל שריפות: **אכר מעיקרו.** שמויליין איתו מן הקרקע רוחח הוא בלא תולדת אש: **וכל היכא דכסיב אש.** וכתב נמי שריפה כהדיה לרבווי כל שריפות אמא כמיתה: **הכל.** כיון דכתב שריפה כרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאמר: על

לקיטת דפירא בעיניה. אין צולין את הפסח וכו': **מעשה לסתור חסורי מיחסרה** והכי קתני **"ואם אסכלא מנוקבת מותר ואמר רבי צדוק מעשה בר"ג שאמר למבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא מנוקבת בעא מיניה רב חיננא בר אידי מרב אדא בר אהבה** **התנור שהסיקו בקליפי ערלה וגרפו ואפה בו את הפת לדברי האומר מהו א"ל יהפת מותרת א"ל והאמר רב חיננא סבא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן יתנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש שנאמר צלי אש יצלי אש שתי פעמים טעמא דגלי רחמנא צלי אש צלי אש שתי פעמים הא לא גלי רחמנא הוי אמינא צלי אש הוא א"ל גלי רחמנא התם וילפינן מינה ואי בעית אימא התם טעמא דכתב רחמנא צלי אש שתי פעמים הא לא כתב רחמנא צלי אש שתי פעמים הוה אמינא אאש קפיד רחמנא ואפילו גרפו נמי צלי אש הוא אבל הכא אעצים דאיסורא קא קפיד רחמנא והא ליתנהו ת"ר יתחכו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר ואמר אני שוה צלי אש רמי ליה רב אהרובי בר אבא לרב חסדא מו אמר רבי ריה גחלים אש נינהו ורמינהו ימכות אש אין לי אלא שנכוה באש י"ב נכוה בגמלת ברמין בסיד רוחח בגפסיס רוחח וכל דבר הבא מן האור לאיתווי חמי האור מניין ת"ל מכוה מכוה ריבה טעמא דרבי רחמנא מכוה מכוה הא לא רבי רחמנא מכוה מכוה גחלים לאו אש נינהו א"ל גמלת של עץ לא איצטרך קרא לרבווי כי איצטרך קרא לגמלת של מתכת וגחלים של מתכת לאו אש הוה ורא גבי בת כהן דכתיב יבאש תשרף י"ו ואמר רב מננה יפתילה של אבר הוי עושין לה שאני התם דאמר קרא באש תשרף תשרף לרבות כל שריפות הבאות מן האש וכ"ש אש עצמה ונקוף לה חבילי זמורות ונקלה איתא שריפה שריפה מבני אהרן מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים ונעביד לה חמי האור משום דר"ג דאמר ר"ג אמר קרא יבאבת לרעך כמון ברור לו מיתה יפה וכי מאחר דאיכא רב נחמן גזירה שוה למה לי אמרי אי לאו גזירה שוה ה"א שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא ואי משום דרב נחמן ניפוש לה חבילי זמורות טובא כי היכי דתמות בעגלא קמ"ל ואלא באש ל"ל לאפוקי אבר מעיקרו אמר ליה רבי ירמיה לרבי זורא וכל היכא דכתיב לרבות כל שריפות הבאות מחמת אש הוא והא גבי פרים הנשרפים דכתיב כהו יושרף אותו על עצים באש ותניא באש יולא בסיד רוחח ולא בגפסיס רוחח א"ל הכי השתא התם כתיב באש והדר תשרף לרבות כל שריפות הבאות מחמת האש הכא כתיב ושרף אותו על עצים באש לכוון אש לכוונא דאש אין מודי אחרנא לא התם נמי כתיבא שריפה לכסוף דכתיב על**

וגרפו ואפה בו את הפת כהו. מינה לרבי"א מאי קבעי הא קמי סיפא (ו) נישלה ע"ג גחלים דברי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע מומו מחוס חרס התנור שגרפו ויתיר ר"י שאני גחלים שאין חומן בא מחמת השלכת אלא מחמת עמון ועפרה בעגלא הן אבל חוס התנור שגרפו מחמת חוס שלהבת הילכך מיבעי ליה ותימה לר"י כיון דהפת אסור כשאזוקה כנגדו וחוס אזוקה אסור א"כ כשגרפו ואפה בו את הפת נמי יהא אסור הפת ופי' ר"י דאפילו כשאזוקה כנגדו לא אסור אלא מדרבנן ולא משמע כן בשמעמין וגם לא הוה שייך לפלוני אי יש שנה עמיס צפת אי לא וצירושלמי דייק כשהפסח נללה כחנור והגחלים מחמיו הלל חוס התנור כמו כן משעלו והוי ללי מחמת דבר אחר ומפרש כי איכא אש השל נלח כח התנור והתנור מלך חוס הגחלים שלא יתפור: **אין י' א"א שנובה באש מניין ב'.** וע"ג דשחין בנחת שוין לכל דבר דשחין ומכוה מטמאם בשבוע אחד נשיער לנן וכפשוטו מ"מ נפקא מינה לענין צירוף דשחין ומכוה אין מלטרפין: **נכרה** בנחת בגפסיס ב'י. מימה מה בין גפסיס רוחח וסיד לחרסו של תנור דאמרין לעיל טעמא דכתב רחמנא זלי אש שני פעמים הא לאו הכי זלי אש קרינא ביה והכל איצטרך לנני וגפסיס רוחח ריבויא אכל משא לא הוה ידענא: **הא לאו הבי גמלת לא איקרי אש.** נראה לרשב"א דהוה מלי למימר גלי רחמנא כמכוה וגמרינן מיניה ולא איצטרך לנניו צע"א אלא משום לשון אחרון דלעיל מיהו מינה אמאי לא משני דרבי איירי בגחלים למשום והכל לא איצטרך לרבווי אלא עוממות דלא איקרי אש כדמוכח בסמוך וי"ל נהי דגמלת דקרא היינו עוממות סתם גמלת דמשעה ודברייתא הוי לוחשות: **באש** תשרף לרבות כו' שריפות. דתשרף צירוף הוא דהוה מלי למיכתב באש ממות: **למעוטי אבר מעיקרו.** הקשה ה"ר יוסף יומא באש פרט תשרף ללל ועשה ללל מוסף על הפרט ורבי כל מילי ואפילו אבר מעיקרו דלא דמי לפרט וי"ל דכלל דתשרף קאי אפרט כלומר צמה תשרף באש הלכך לא מרבינן מתשרף אלא דומיא דאש דקאי עליה והוה כלל הלךך לפרט דאמרין כפיסו הדס (חולין דף פח:) דלין דנין איתו בכלל ופרט ריב"א. והקשה רבינו יעקב דארולני"ש אמאי איצטרך קרא למעוטי אבר מעיקרו הא קמי שמעינן ליה מדלאיצטרך לא תצערו למעוטי שאין שריפת בת כהן דומה שנת מכלל דלין יכול לשורפה באבר מעיקרו דאי יכול לשורפה זו א"כ כשעשה ללל דמיה שנת איתו דיכול לעשות כלא דמיה שנת איתו ר"י דלא פירכא הוה כלל דלאיצטרך קרא היכא דליכא אבר מעיקרו דאי

עין משפט
גר מצוה
א א מ"י פ"ח מהל
ק"פ הלכה ט'
ב ב מ"י פ"ח מהלכת
מחללת אפוקת ה'
ככ ט"ש"ע י"ד סי' קמב
ספ"ד:
ג ג ד מ"י פ"ח מהל
ק"פ הלכה ט'
ד ד מ"י פ"ח מהל
טוחלת נרעת הלכה
ה:
ו ו מ"י פ"ח מהל
סנהדרין הלכה ג'
ז ז מ"י פ"ח מהל
הקבצת ה' ה':

לענין רש"י
איגוד"ר. [איגוד"ר].
הרות. חרופות.
אינקרינ"ר. לחרץ.

רבינו תנאל

בתנ"א אין צולין את הפסח על האסכלא וכו' היתה אסכלא מנוקבת מותר ומכאן לן אליבא דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסכלא דרבי כיון שאין האש בעצמה טובבת אותו אינו צלי אש. חדר שהסיקו בקליפי ערלה שוין אסורין הנאם וגרפו ואפה בו את הפת. לרבי האסור צליית הפסח באסכלא מותר. אמר ליה רב אדא הפת מותרת אינו ודאמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש משום שאמר צלי אש שני פעמים (וריקינן טעמא דכתיב צלי אש קרינא ביה.) [י"א: למעוטי כי האו גזונא צלי אש קרינא ביה.] ושנינן ליה חרסין בעליית הפסח דלאו אש היא וילפינן מינה. א' בעית אימא כו'. ת"ר תחבו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש. ומי אמר רבי נחלת אש היא והתנא מטות אש אין לי אלא שנכוה באש ופרתה בה נגע הוא שהוה טמא. נכוה בגמלת ברמץ כו'. ת"ל מכוה מכוה ריבה כלומר טובה וישלש הכתוב מכוה לרבות כל מכוה הבאה מחמת אש. מדרבי לנחלת מרביא דקרא ש"ם דגמלת לאו אש הוא. ושנינן כי קא מרבי קרא גמלת של מתכת. אבל נחלת של עץ ודאי אש היא. אינו גמלת של מתכת אינה אש. והא בת כהן דכתיב בה באש תשרף וא"ר מתנה פתילה של אבר. ושנינן שאני התם דאמר קרא באש תשרף מולא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש. א"ל כתב רחמנא באש תשרף לרבות כל שריפה הבאה מכות האש ראינן שאינה אש בעצמה. אבל פרים הנשרפים דכתיבא אש אחר שריפה שאמר ושרף אותו על עצים באש. אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה. למעוטי סיד רוחח וגפסיס ורחמים וכיוצא בהן. ט' הייא מהרה. ס"א לעגל והוא מתהו. חילוק בלשון אבל הפרתין אחר.

לא תימא הכי תיסקי אמאי איצטרך קרא דמי שנת כיון שיכול להרחיח פחילה של אבר מערכ שנת: [ועיין חוסי' יבמות א' ד"ה טעמא:] תלמוד